

LCV verdiept 2026

AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ

Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek

PROEF- EN VORMINGSCENTRUM VOOR DE LANDBOUW

Provincie
Antwerpen
HOOIBEKHOEVE

ONDERZOEK & ADVIES IN LAND- & TUINBOUW

HO
GENT
Proefhoeve Bottelare

WWW.LCVVZW.BE

LANDBOUWCENTRUM
VOOR VOEDERGEWASSEN
VZW

LCV VERDIEPT:

HOE KIES IK HET JUISTE
GRASMENGSEL VOOR EEN
STERKE EN GEZONDE GRASMAT?

- ✓ WAT IS HET BELANG VAN EEN GOEDE ZODE?
- ✓ WAAROM EEN MENGSEL?
- ✓ WAT STAAT OP HET ETIKET?
- ✓ WELKE SOORTEN MENGSELS?
- ✓ GRASSOORTEN
- ✓ VLINDERBLOEMIGEN
- ✓ KRUIDEN
- ✓ GRASLAND SCHEUREN

WAT IS HET BELANG VAN EEN GOEDE ZODE?

- Zodekwaliteit = zodedichtheid en botanische samenstelling
 - Grassoorten bepalen de kwaliteit
 - Gesloten zode → geen onkruidgroei > IPM principe
 - Goede opbrengst en kwaliteit <> ziektes zoals roest

- Mengelkeuze belangrijk voor een goede start

WAAROM EEN GRASMENGSEL?

Elke component brengt specifieke eigenschappen, functie aan

constanter groeiverloop

constant grasaanbod

smakelijkheid, behoud van voederwaarde

combinatie van sterke eigenschappen:

droogtetolerantie

bestand tegen natte omstandigheden

wintervastheid

N-behoefte

zode gesloten houden

Vlinderbloemigen

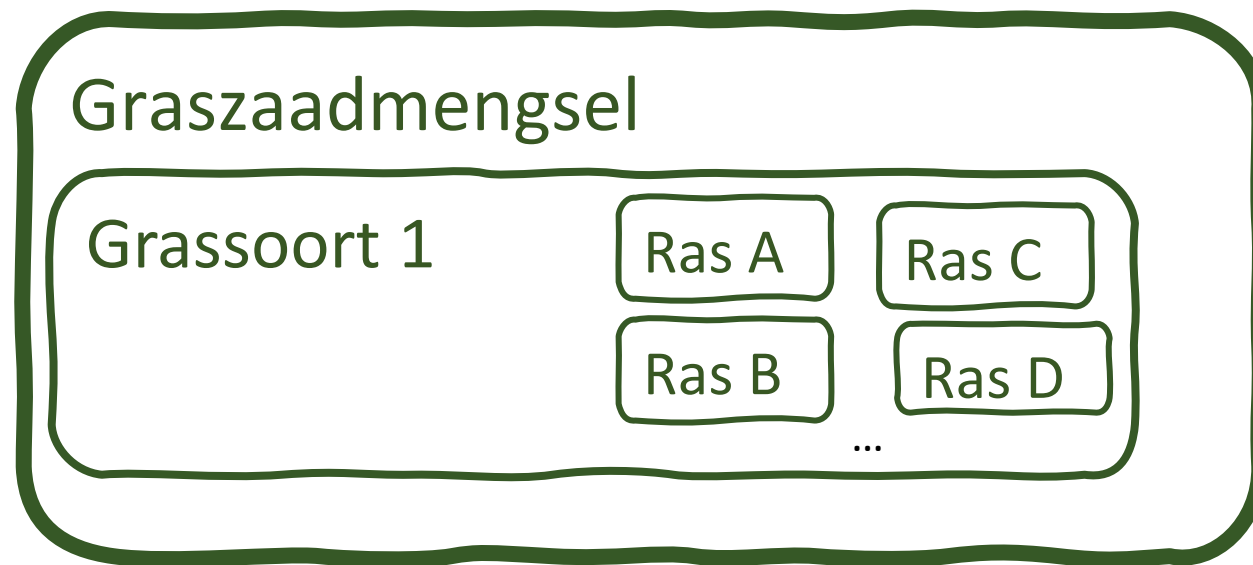

N fixatie,

eiwitaanbreng

WAT STAAT OP HET ETIKET?

GRASZAADMENGSEL $\neq$

GRASSOORT $\neq$

GRASRAS
(ras=variëteit)

WAT STAAT OP HET ETIKET?

Mengselnaam

Gecertificeerd door

Lotnummer

Gewichtspercentage
vh zaaizaad per ras

Ras

Datum

Soort

DEPARTEMENT VAN LANDBOUW EN VISSERIJ
AFDELING VERKEER EN Kwaliteit PLANT
DOELGROEP: VERKEER EN Kwaliteit PLANT
E.G. SYSTEM

Zaadmengsel (Mélange de semences)
Mélange de semences pour
Voeder oeleinden - Mélange Fourrage

Opzeg. B of N. GEWICHT / aantal zaden
Poids B ou N. ou nombre de grains déclarés

GESLOTEN of MONSTER genomen in (maand/jaar)
FERME ou ECHANTILLONNE en (mois/année)

PARTI NUMMER / NUMERO DE REFERENCE
REGISTRATIENUMMER / NUMERO DE REGISTRATION

Nacontrolé in/Réanalyse 28-05-2019

door/par

ZAADMENGSEL
MELANGE DE SEMENCES

ZA B 15 Kf

05/19

012002 18 1184.002

012002

NR. BN 11770

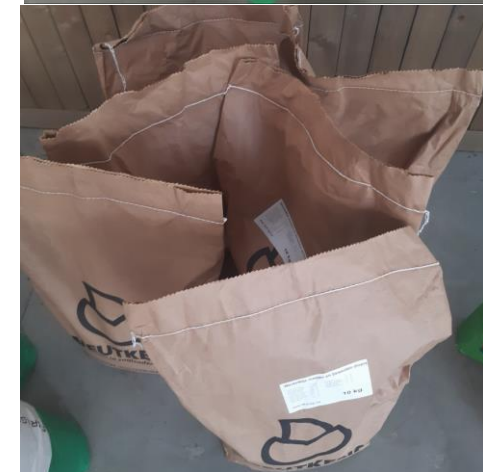
Soort - Espèce	Ras - Variété	Gewicht - Poids
LOLIUM PERENNEL	BOYNE	25.00 %
LOLIUM PERENNEL	MELPETIRA	18.00 %
LOLIUM PERENNEL	DIWAN1	12.50 %
LOLIUM PERENNEL	BOVINI	12.50 %
LOLIUM PERENNEL	BIRTLEY	12.50 %
LOLIUM PERENNEL	CANCAN	8.00 %
LOLIUM PERENNEL	MELTORRO	8.00 %
LOLIUM PERENNEL	MELSMART	8.00 %

IS STRAFBAAR

WAT STAAT OP HET ETIKET?

- Mengselnaam staat meestal NIET op etiket
- Enkel op etiket : rasnamen, hoeveelheden per ras
- Samenstelling kan wijzigen naargelang
 - Beschikbaarheid zaaizaad vb. na tegenvallende graszaadoogst
 - Prijs zaaizaad
 - Beschikbaarheid betere rassen

Tip: hou steeds 1 etiket bij en schrijf de mengselnaam + zaaidatum + perceel erop; liever niet op papier : neem er een foto van en stuur hiermee een whatsappje naar jezelf

CERTIFICATIE ZAAIZAAD

= kwaliteitscontrole door de overheid

1) Controle op het zaadproductieveld

- Raszuiverheid
- Kwaliteit gewas
- Ongewenste kruisbestuiving

2) Controle van het geoogste en getrieerde zaad

- Kiemkracht
- Zaadonzuiverheid
- Aanwezigheid andere zaden
- ...

<u>soort</u>	<u>Minimale kiemkracht</u>	<u>Waarvan maximale hardschalige zaden</u>	<u>Minimale mechanische zuiverheid</u>	<u>Maximaal Andere zaden</u>	<u>Rumex</u> <u>Zuring</u>
Engels raaigras	80%	-	96%	1,5%	5 zaden in 60g
Italiaans raaigras					
timothee					5 zaden in 10g
rietzwenkgras		95%	5 zaden in 50g		
Rode klaver		20%	97%		10 zaden in 50g
Witte klaver		40%			10 zaden in 20g

WELKE SOORTEN MENGSELS?

Enkelvoudig mengsel – één grassoort (meestal Engels raaigras)

Complex mengsel – meerdere grassoorten (Engels raaigras, timothee, rietzwenkgras, ...)

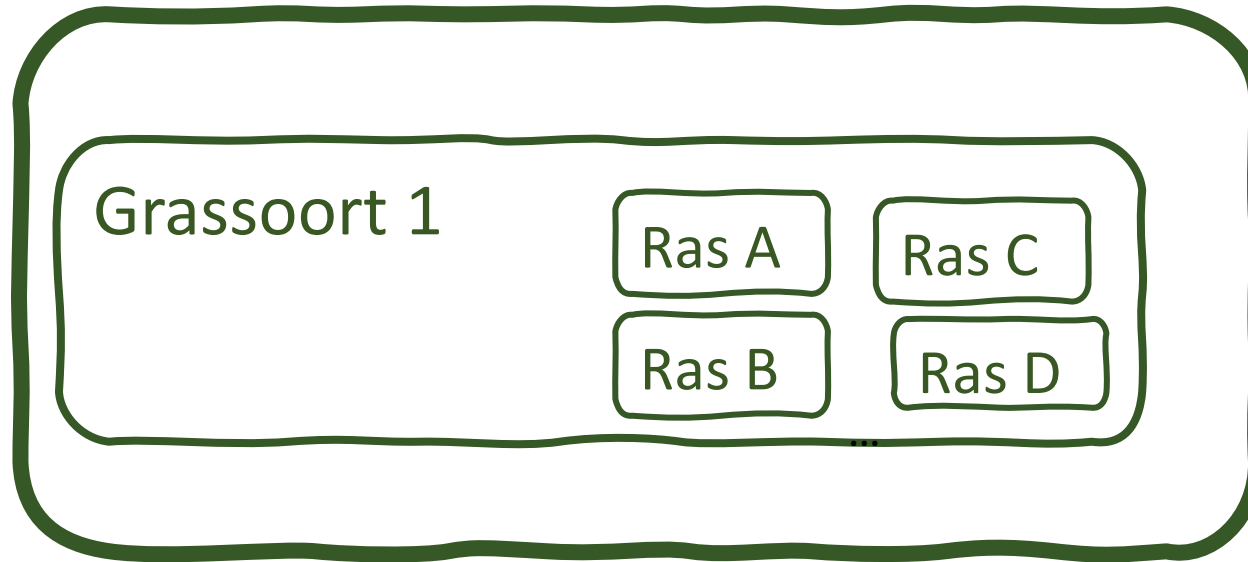

Met klaver – meer ruw eiwit, minder kunstmest nodig

Met kruiden – verhoogde biodiversiteit en smakelijkheid

ENKELVOUDIG MENGSEL

slechts 1 grassoort

Belgische rassenlijst

<https://rassenlijst.ilvo.vlaanderen.be/nl/engels-raaigras-lolium-perenne-l-2020>

Belgische beschrijvende
en aanbevelende rassenlijst
voor voedergrassen en groenbedekkers

Engels raaigras (*Lolium perenne* L.) 2023

Belangrijkste kenmerken van rassen van Engels Raaigras - vroeg type ¹

Benaming	Jaar van opname	Gemiddelde datum van aarvorming	Snelheid voorjaars-ontwikkeling (1-9) ²	Roestresistentie (1-9) ²	DS-opbrengst in 3e jaar ³	Totale DS-opbrengst (jaar 1+2+3) ³
----------	-----------------	---------------------------------	--	-------------------------------------	--------------------------------------	---

Nederlandse rassenlijst

https://rassenlijst.info/ajax_frontoffice/filemanager/files/2024/Aanbevelende-Rassenlijst-Akkerbouw-en-Veehouderij-2024.pdf

Overzicht van raseigenschappen bij laat doorschietend Engels raaigras

Gemiddelde resultaten

Hoge cijfers duiden op een gunstige waardering van de betrokken eigenschap ¹⁾

	Gemiddelde doorschiet-datum	Standvastigheid	Wintervastheid	Resistentie tegen kroon-roest	Droge stofopbrengst van de eerste snede (relatief)	Droge stofopbrengst van de tweede snede (relatief)	Droge stofopbrengst (relatief) gemiddelde van maaiproeven	Droge stofopbrengst (relatief), gemiddelde van de beweidingsproefvelden
Diploïde rassen								
Aanbevolen rassen								

ENKELVOUDIG MENGSEL

'SUPERMILK'

Lolium Perenne
Engels raaigras

Boyne

Diwan 1

Melpetra

Bovini

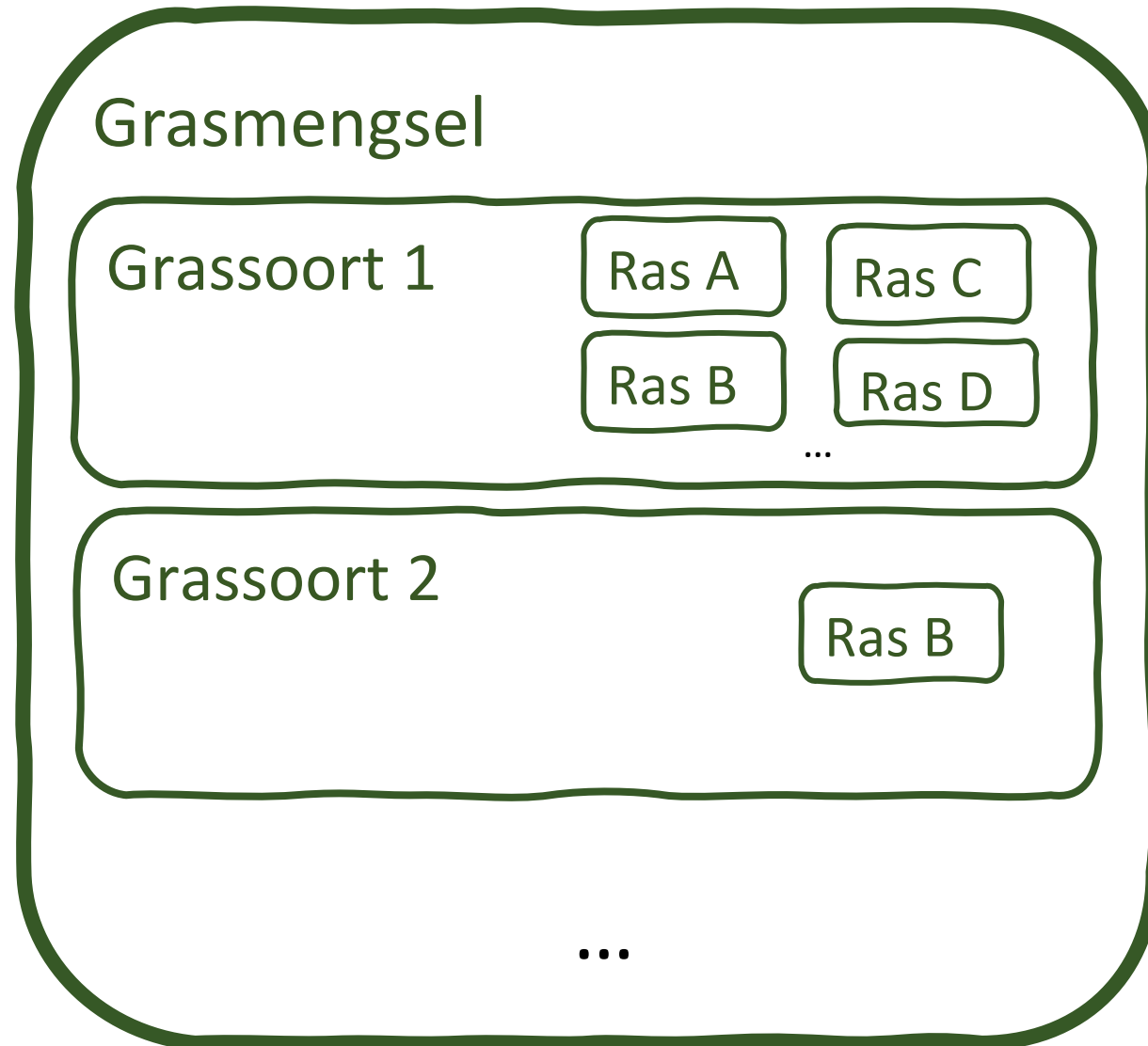
...

DIPLOÏD (2N) VERSUS TETRAPLOÏD (4N)

- Zodedichtheid: $D > T$
- Opname bij begrazing
 - Afwezigheid weideresten: $T > D$
 - Opname per dag: $T = D$
- Roestresistentie: $T > D$
- Persistentie: $D > T$
- Duizendkorrelgewicht: $T > D$
 - 50 – 75% tetraploïd (gewichts%)
- Hoogte gewas: $T > D$

COMPLEX MENGSEL

Meerdere soorten:
Engels raaigras +

Timothee
Rietzwenkgras
Veldbeemdgras

...

COMPLEX MENGSEL

TetraMax Timo

Engels raaigras

Melforce

Sputnik

Thegn

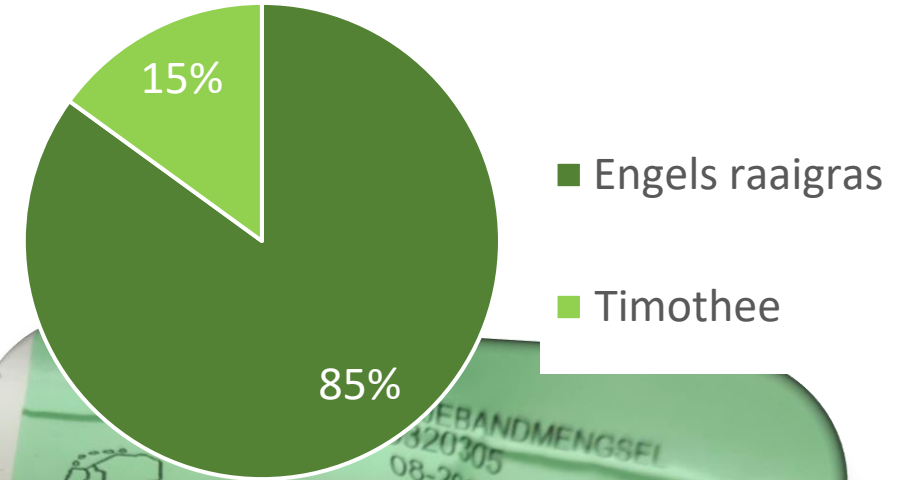
Swan

...

Timothee

Summergraze

...

WELKE GRASSOORTEN?

- Engels raaigras – hoge voederwaarde, snelle hergroei
- Timothee – smakelijk, wintervast, geschikt voor hooiland
- Rietzwenkgras – droogtetolerant, diepe wortels
- Beemdlangbloem – voor vochtige gronden
- Veldbeemdgras – zodevormend, verdraagt kort begrazen

GRASSOORTEN

Engels Raaigras *Lolium Perenne*

voederwaarde

hoge stikstof respons
vrij ondiepe wortels

rode voetjes, gevouwen
blad: geribd, ruwe voorkant,
glanzende achterkant

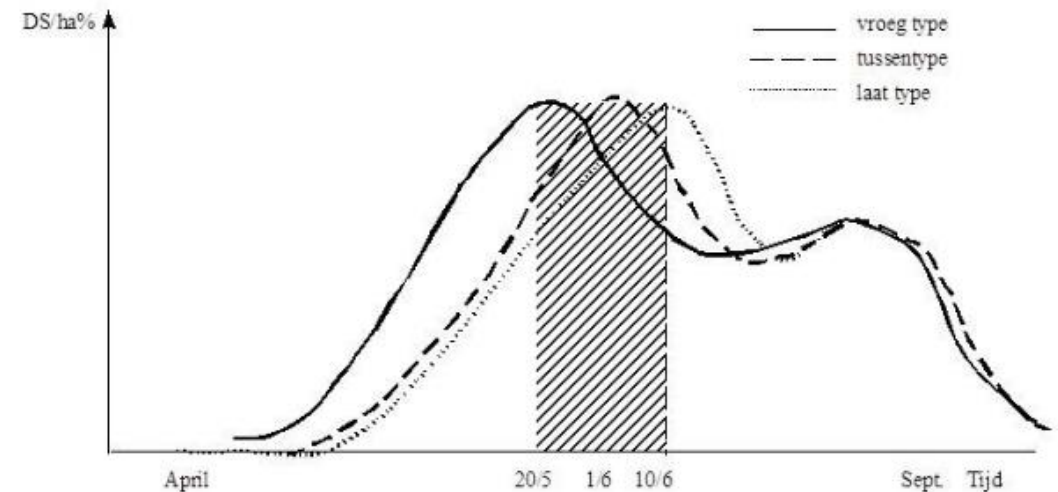
vroeg (weidetype)
tusstype
laat (hooitype)

- **diploid 2n:**
standvastiger, vormen meer spruiten

- **tetraploid 4n:**
wintervaster, betere
kroonroestresistentie, meer suiker
hogere opbrengst, wortelt sneller en
dieper, snellere hergroei, hoger
zaadgewicht!

3 x 2 = 6
verschillende
types

RASSENINFO

Lolium Perenne
Engels raaigras

Boyne

Diwan 1

Melpetra

Bovini

...

Belgische Rassenlijst

https://ilvo.vlaanderen.be/uploads/images/Rassenoverzicht_tabel_engels-raaigras_2025NL.pdf

Nederlandse Rassenlijst

https://rassenlijst.info/ajax_frontoffice/filemanager/files/2025/Aanbevelende-Rassenlijst-Akkerbouw-en-Veehouderij-2025.pdf

Belangrijkste kenmerken van rassen van Engels Raaigras - tussen type ¹

Benaming	Jaar van opname	Gemiddelde datum van aarvorming	Snelheid voorjaars-ontwikkeling (1-9) ²	Roest-resistentie (%) ³	DS-opbrengst in 3e Jaar ⁴	Totale DS-opbrengst (jaar 1+2+3) ⁵	Verteerbaarheid
Diploïde rassen							
BOYNE	2014	16 mei	8	6,5	103	103	78
MELSPRING	D (2015), NL (2016), L (2022)	20 mei	7,5	6,7	99	100	80
BARMAZING	2025	20 mei	8	7,2	102	104	79
KATANA	2025	21 mei	7,5	7,1	102	101	78
SPUTNIK	2021	23 mei	7	6,6	107	106	*
Tetraploïde rassen							
MELROMI	2017	17 mei	7	7,5	101	101	*
MATENGA	2019	20 mei	7,5	7,5	95	97	*
BARANOVA	2025	21 mei	7,5	7,3	99	103	80
WAPPO	2025	22 mei	7	7,5	101	102	81
BIRTLEY	2012	22 mei	7	7,3	96	97	81
BESSER	2009	22 mei	7	6,8	99	100	81
BARCAMPO	2017	24 mei	7	7,4	99	100	81
MELFORCE	2022	24 mei	7	7,4	104	101	*
MELGRAPPA	2025	24 mei	7	7,7	104	101	82
OVAMBO 1	2009	24 mei	7	7,2	96	97	81
MELTESSA	2025	25 mei	7	7,9	104	104	82

¹ Overname van de volledige tabel uit de beschrijvende rassenlijst met bronvermelding is toegestaan, namaak verboden
² Hoe hoger het cijfer, hoe beter
³ 100 = gemiddelde van alle rassen op de ILVO rassenlijst
⁴ Verteerbaarheid = uitgedrukt als verteerbaarheidscoëfficiënt van de organische stof (in %), bepaald voor alle snedes in het 1ste jaar na zaai, oogstjaren = 2022 en 2023
⁵ gegevens beschikbaar

Overzicht van de raseigenschappen bij middentijds doorschietend Engels raaigras

Gemiddelde resultaten
Hoge cijfers duiden op een gunstige waardering van de betrokken eigenschap ¹⁾

	Gemiddelde doorschiet-datum	Standvastigheid	Wintervastheid	Resistentie tegen kroon-roest	Droge stofopbrengst (relatief) van de eerste snede	Droge stofopbrengst (relatief) van de tweede snede	Droge stofopbrengst (relatief) gemiddelde van maaiproeven	Droge stofopbrengst (relatief) gemiddelde van beweidingsproefvel-den
Tetraploïde rassen								
Melforce	27-5	8,2	7,9	8,6	100	102	102	105
Wappo	25-5	8,4	7,5	8,7	97	104	102	101
Baranova	23-5	7,7	7,4	8,5	111	94	102	99
Briant	29-5	8,0	7,5	8,5	101	102	100	100
Barclima	30-5	8,0	7,3	8,1	97	111	101	101
Melville	28-5	8,3	7,4	8,7	93	104	99	100
Memisa	24-5	8,1	7,5	8,8	104	96	100	97
Barojet	26-5	8,1	7,6	8,0	97	110	102	99
Barleffe	27-5	7,7	7,4	9,0	99	101	100	98
Magena	30-5	8,2	8,1	8,6	94	105	100	99
Explosion	22-5	8,0	7,3	8,5	107	88	97	98
Velonit	24-5	7,9	7,8	8,4	104	95	98	98
Weldone	28-5	8,2	7,7	8,3	93	108	99	99
Diwan	26-5	7,9	7,6	8,7	101	97	98	97
Barmigo	30-5	8,0	7,8	8,6	89	104	100	97
Medica	26-5	7,7	7,7	8,4	98	98	101	94

GRASSOORTEN

Timothee *Phleum Pratense*

smakelijk
wintervast,
snelle start voorjaar

dof lichtgroen blad
draaiende top (kurketrekker)
verdikking aan voet
lijkt op kweek

niet geschikt voor drogere
gronden

trage vestiging
laat (hooitype)

Belgische beschrijvende
en aanbevelende rassenlijst
voor voedergewassen en groenbedekkers

Vlaanderen
is landbouw & visserij

ILVO
Instituut voor Landbouw,
Visserij- en Voedingsonderzoek

Timothee (*Phleum pratense* L.) 2022

Belangrijkste kenmerken van rassen van Timothee ¹

Benaming	Jaar van opname	Gemiddelde datum van aanvorming	Snelheid voorjaars-ontwikkeling (t-9) ²	Resistentie bladplekkenziekte (t-9) ²	Persistentie (t-9) ²	DS-opbrengst in 3e jaar ³	Totale DS-opbrengst (jaar 1+2+3) ³
SUMMERGRAZE	2021	27/mei	8,0	6,9	7,7	99	100
COMER	1997	28/mei	7,9	6,8	7,2	101	100
FIORD	2020	28/mei	8,0	8,0	8,0	101	100
DOLINA	1999	29/mei	7,7	7,2	7,0	98	100
FREYA	2022	31/mei	7,8	6,3	7,7	100	100
BARFLEO	2003	*					
ERECTA RvP	1952	*					
TIBOR	1999	*					

¹ Overname van de volledige tabel uit de beschrijvende rassenlijst mits bronvermelding is toegestaan, namaak verboden

² Hoe hoger het cijfer, hoe beter

³ 100 = gemiddelde van alle rassen op de ILVO rassenlijst

* Geen recente gegevens beschikbaar

Overzicht van de raseigenschappen bij timothee

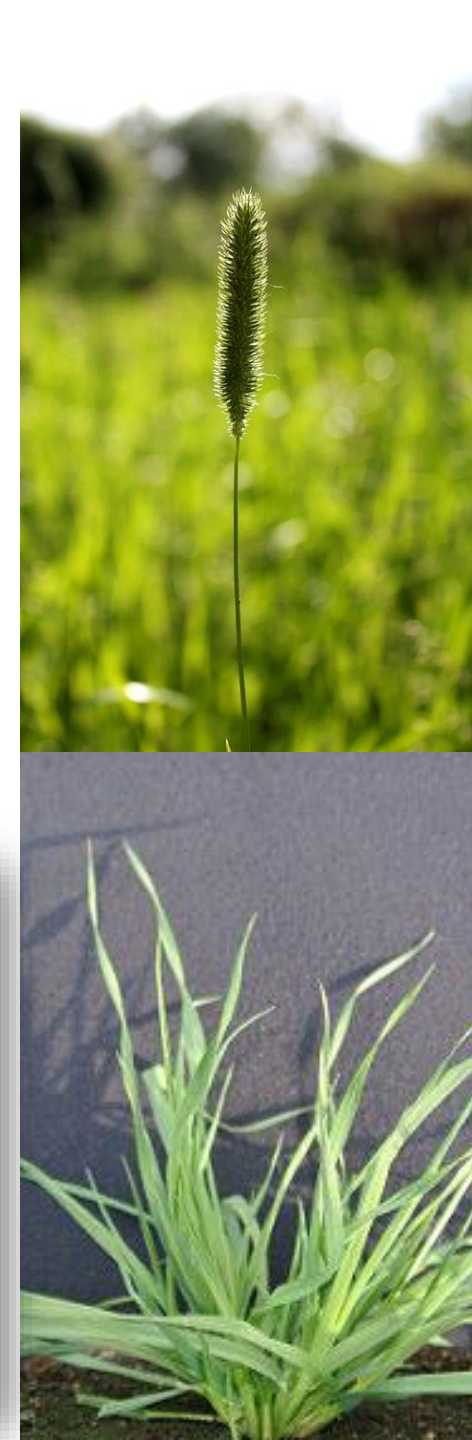
Gemiddelde resultaten over de jaren 2014 t/m 2016

Hoge cijfers duiden op een gunstige waardering van de betrokken eigenschap ¹⁾

	Gemiddelde doorschiet-datum	Concurren-tie Vermogen	Standvastig-heid	Resistentie tegen paarse bladplekken-ziekte	eerste snede verh.getallen	jaargemid-delde maai-proefvelden verh.getallen
Summergraze	1-6	6,9	7,0	6,6	116	105
Baronaise	5-6	6,7	7,0	6,5	109	103
Aturo	29-5	6,4	6,0	7,0	109	103
Presto	1-6	6,2	6,1	7,4	104	102
Promesse	2-6	6,6	7,0	7,0	100	100
Classic	5-6	7,0	7,1	7,0	92	99
Moverdi	5-6	6,6	6,4	6,7	101	100
Motim	12-6	6,5	7,4	6,1	94	98
Fidanza	7-6	6,5	7,2	6,0	91	96
Barpenta	11-6	6,4	7,1	6,1	90	97
Erecta	3-6	6,1	6,1	6,4	94	96
100 = ton/ha					4,4	13,3

¹⁾ De waarderingscijfers en opbrengstcijfers van de rassen zijn alleen binnen de soort direct vergelijkbaar. Door verschillen in beproevings-periode, -omvang en -methode kunnen gegevens niet zondermeer gebruikt worden voor een directe onderlinge vergelijking van soorten

²⁾ De gegevens hebben een voorspellende waarde voor de opbrengst van timothee in grasland dat uitsluitend of overwegend wordt gemaaid

GRASSOORTEN

Beemdlangbloem *Festuca Pratensis*

voor natte gronden

niet droogtetolerant
voor maaipercelen

gerold, sterk geribd blad
oortjes duidelijk, zonder haartjes
zowel rode als witte voetjes

trage, vrij makkelijke
vestiging

MERIFEST (1985)

- Goede tot zeer goede voorjaarsontwikkeling
- Goede resistentie tegen bladvlekkenziekte
- Goede persistentie
- Gemiddelde tot hoge droge stofopbrengst

Overzicht van de raseigenschappen bij beemdlangbloem

Gemiddelden over de jaren 1994 t/m 2003

Hoge cijfers duiden op een gunstige waardering van de betrokken eigenschap

	Concurren- tievormogen	Standvastig- heid	Wintervast- heid	Resistentie tegen blad- vlekkenziekte	Drogestofop- brengst van de eerste sne- de(relatief)	Drogestof- opbrengst maaiproefvel- den(relatief) 1)
Preval	7	7	8,5	7,5	101	100
Pradel	6,5	7	8,5	7	98	102
Stella	6,5	7	8,5	7	104	100
Merifest	6,5	7	8,5	7	100	99
Barvital	6,5	7,5	9	5,5	97	100

1) De gegevens hebben een voorspellende waarde voor de opbrengst van beemdlangbloem in grasland dat uitsluitend of overwegend wordt gemaaid

GRASSOORTEN

Rietzwenkgras *Festuca arundinacea*

diepe wortels, voor droge
en natte gronden
hoge opbrengst

matige smakelijkheid,
verteerbaarheid
niet kort maaien

gerold, sterk geribd blad
oortjes duidelijk, met haartjes
zowel rode als witte voetjes

trage, moeilijke vestiging

Rietzwenkgras (*Festuca arundinacea* L.) 2025

Belangrijkste kenmerken van rassen van Rietzwenkgras ¹

Benaming	Jaar van opname	Gemiddelde datum van aarvorming	Snelheid voorjaars-ontwikkeling (1-9) ²	Resistentie bladvlekkenziekte (1-9) ²	Resistentie tegen kroonroest (1-9) ²	Persistentie (1-9) ²	DS-opbrengst in 3e jaar ³	Totale DS-opbrengst ³	Vcos in 1 ste jaar
BAROLEX	FR - 2001	6 mei	7,3	6,3	5,6	7,4	104	102	70
MAKSI	2021	6 mei	7,9	6,7	7,8	6,0	99	99	68
TRAVAL	2021	7 mei	7,7	7,3	7,5	7,4	102	104	69
CALLINA	FR - 2008	8 mei	8,0	6,8	6,4	4,6	93	93	69
FECORE	2025	8 mei	6,9	6,8	7,5	7,5	102	103	69
CASTAGNE	FR - 2020	10 mei	7,2	6,2	6,8	5,7	101	99	67

¹ Overname van de volledige tabel uit de beschrijvende rassenlijst mits bronvermelding is toegestaan, namaak verboden

² Hoe hoger het cijfer, hoe beter

³ 100 = gemiddelde van alle rassen op de ILVO rassenlijst

GRASSOORTEN

Kropaar *Dactylus Glomerata*

diepe wortels
zeer droogtetolerant
hoge opbrengst

matige smakelijkheid
lage voederwaarde

platte stengel en spruit
gevouwen ongeribde bladeren
lang tongetje, geen oortjes
witte voetjes

trage, vrij
makkelijke vestiging

GRASSOORTEN

Veldbeemdgras *Poa pratensis*

koudetolerant
diepe wortels, vormt uitlopers
zodevormer, verdraagt kort
begrazen

lagere opbrengst
lage smakelijkheid
gevoelig voor ziektes

V-vorm in bladtop
jongste blad gevouwen
geen oortjes, wel tongetje
ongeribde blad achterkant glanzig
lang tongetje, geen oortjes

zeer trage vestiging
lichtkiemer

MENGSEL MET KLAVER

Grassoort 1

Ras A

Ras C

Ras B

Ras D

Grassoort 2

...

Vlinderbloemige soort 1

Ras A

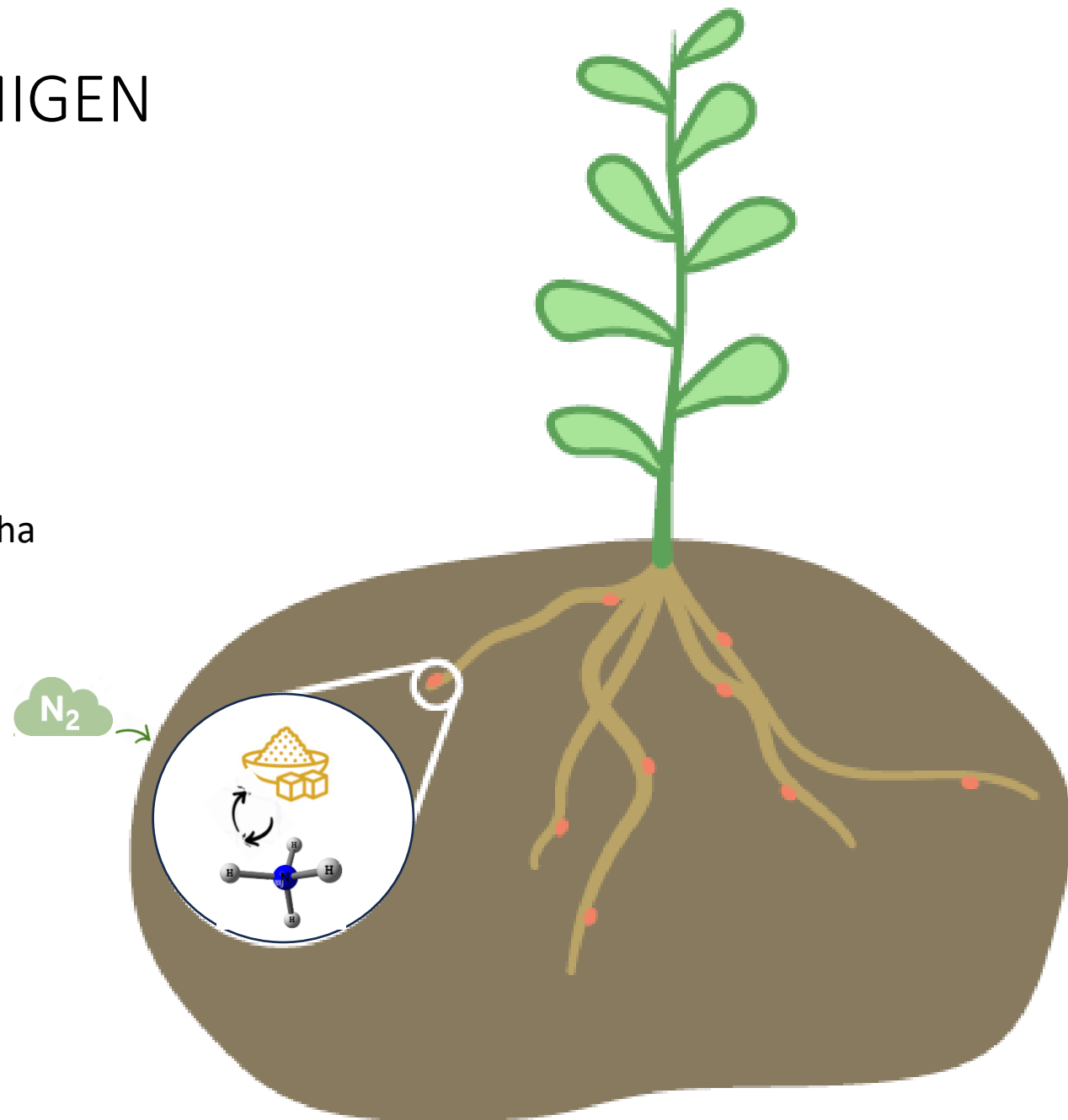
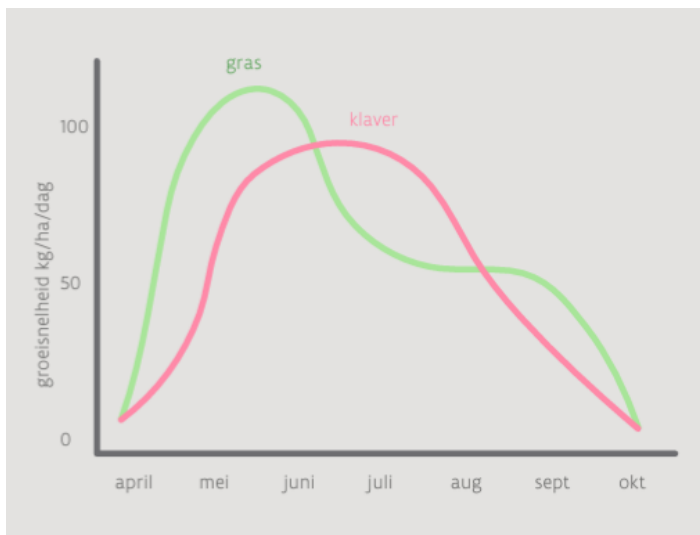
Ras B

Vlinderbloemige
soort 2

...

SOORTEN VLINDERBLOEMIGEN

- Welke?
Witte en rode klaver, luzerne
- Waarom?
 - N-fixatie via rhizobium bacteriën
 - Minder kunstmest nodig
40% klaver in droge stof = 150 kg N/ha
 - Meer (ruw) eiwit
 - Ecoteelt - premie
 - Complementaire groei

SOORTEN VLINDERBLOEMIGEN

Reinteelt!

	Luzerne	Rode klaver	Witte klaver
bodem	Zandleem, klei	Lichte grond	Alle bodems
begrazing	Niet geschikt	(Niet) geschikt	Zeer geschikt
zaaizaadhoev. reinteelt	25 kg/ha	12-15 kg/ha	+ 3kg bij luz + rokl
beworteling	Penwortel, geen uitlopers	Penwortel, geen uitlopers	Ondiep, Bovengrondse uitlopers
enten nodig?	Ja , altijd	Neen	Neen
Opbrengst reinteelt	4 sn/j 11 tot 16 ton DS/j	4-5 sn/j 10 tot 14 ton DS/j	Lager Best steeds in combinatie met

VLINDERBLOEMIGEN

Witte klaver *Trifolium repens*

voederwaarde
N-fixatie, minder kunstmest
uitlopers, verdraagt kort
grazen en maaien goed

onderkant blad blinkend

lagere opbrengst dan rode
klaver bij maaien
pH

zaai tijdig <15okt

Vb. Gras/
witte klaver
3 – 5 kg

Beschrijvende rassenlijst witte klaver (*Trifolium repens* L.) 2019¹

Ras	Jaar van opname	Persistentie (1-9) ²	Concurrentie tov <i>L. perenne</i> (% klaver in totale DS-opbrengst)	DS-opbrengst in reïncultuur Jaar 1 ³	DS-opbrengst in reïncultuur Jaar 2 ³	DS-opbrengst in reïncultuur Totaal ³
Melital	2013	8,3	45,6	104	105	104
Melifier	2008	7,8	44,5	101	100	100
Merwi	1983	8,0	41,7	95	95	95
100=t/ha	-	-	-	12,6	10,5	23,1

¹ Overname van de volledige tabel uit de Belgische aanbevelende rassenlijst mits bronvermelding is toegestaan, namaak is verboden

² Hoe hoger het cijfer hoe beter

³ 100 = gemiddelde van alle witte klaverrassen op de Belgische rassenlijst

Overzicht van de raseigenschappen bij witte klaver

Gemiddelden over de jaren 2017 t/m 2021

Hoge cijfers duiden op een gunstige waardering van de betrokken eigenschap

	Bladgrootte	Standvastigheid	Concurrentievermogen ¹⁾	Wintervastheid	Drogestofopbrengst beweidsproefvelden(relatief) ²⁾
Grootbladige witte klaver					
Silvester	groot	8,3	8,0	*	102
Brianna	groot	8,3	7,7	*	102
Beaumont	groot	8,4	8,5	*	102
Witte cultuurklaver					
Calimero	gemiddeld	8,5	7,9	*	102
RGT Gabby	gemiddeld	8,0	7,6	*	101
Melital	gemiddeld	8,3	7,2	*	100
Klondike	gemiddeld	7,9	7,5	*	100
Alice	gemiddeld	8,0	7,7	6,5	99
Violin	gemiddeld	8,2	7,5	*	98
Trixi	gemiddeld	7,7	7,1	*	100
Merwi	gemiddeld	7,6	7,1	7,0	98
Witte weideklaver					
Coalfin	klein	7,8	6,8	*	98
Rivendel	klein	7,5	6,5	8,0	97

¹⁾ Als het moeilijk is om klaver in het bestand te krijgen, is het beter een sterk concurrerend ras te kiezen. Als het aandeel klaver op een perceel vaak te hoog wordt, kan beter gekozen worden voor een ras met een lager concurrentievermogen

²⁾ Opbrengst heeft betrekking op een mengsel met Engels raaigras

³⁾ Onvoldoende resultaten beschikbaar

VLINDERBLOEMIGEN

Rode klaver *Trifolium pratense*

droogtetolerant door penwortel
hoge opbrengst
N-fixatie, weinig kunstmest
veel ruw eiwit

onderkant blad dof, behaard

lagere verteerbaarheid
Hoog maaien
pH
akkerkleef/mattenkleef
Diploid/tetraploid

zaai vroeg < 15 okt

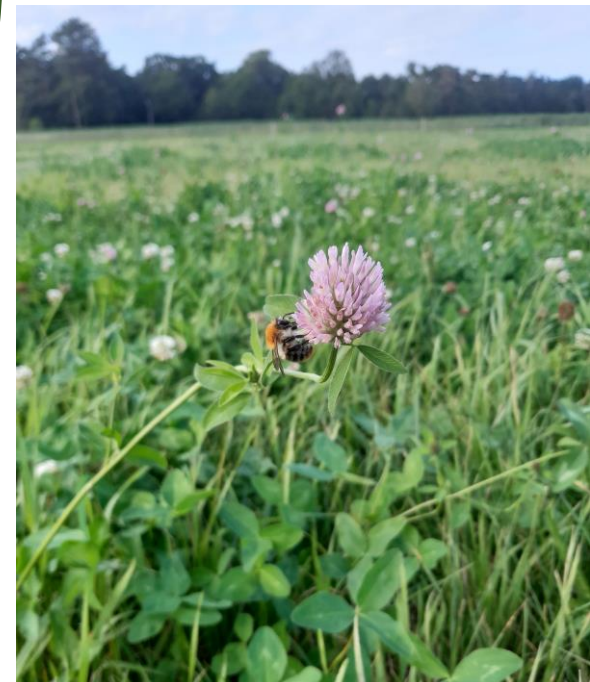
Vb: gras/rode klaver 10-12 kg,
gras/rode en witte klaver 8 kg,
graskruidenklaver 4 kg

Beschrijvende rassenlijst rode klaver (*Trifolium pratense* L.)
2019¹

Ras	Ploidie	Jaar van opname	Meeklaauw resistentie (1-9) ²	Sclerotinia resistentie (1-9) ²	Persistentie (1-9) ²	Concurrentie t.o.v. L. perenne (% klaver in de totale DS-opbrengst)	DS-opbrengst in reïncultuur Jaar 1 ³	DS-opbrengst in reïncultuur Jaar 2 ³	DS-opbrengst in reïncultuur Totaal ³
LEMMON	DIPLOID	2000	8,6	7,1	6,2		100	100	100
MERIAN	DIPLOID	2000	8,6	7,1	6,5	64,1	100	101	101
MERVIOT	DIPLOID	1980	6,3	7,2	6,6	61,8	101	100	100
VIOLETTA RvP	DIPLOID	1954	5,8	6,8	6,0		99	95	97
ATLANTIS	TETRAPLOID	2017			6,4	65,7	101	104	102
100=t/ha	-	-	-	-	-	-	17,4	14,5	-

¹ Overname van de volledige tabel uit de Belgische aanbevelende rassenlijst mits bronvermelding is toegestaan, namaak is verboden

² Hoe hoger het cijfer hoe beter

VLINDERBLOEMIGEN

Luzerne *Medicago Sativa*

droogtetolerant door penwortel
N-fixatie, weinig kunstmest
ruw eiwit

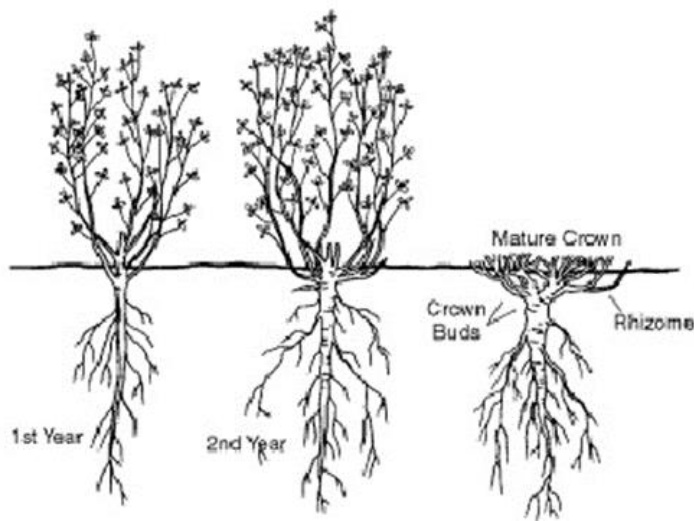
andere bladvorm dan klaver

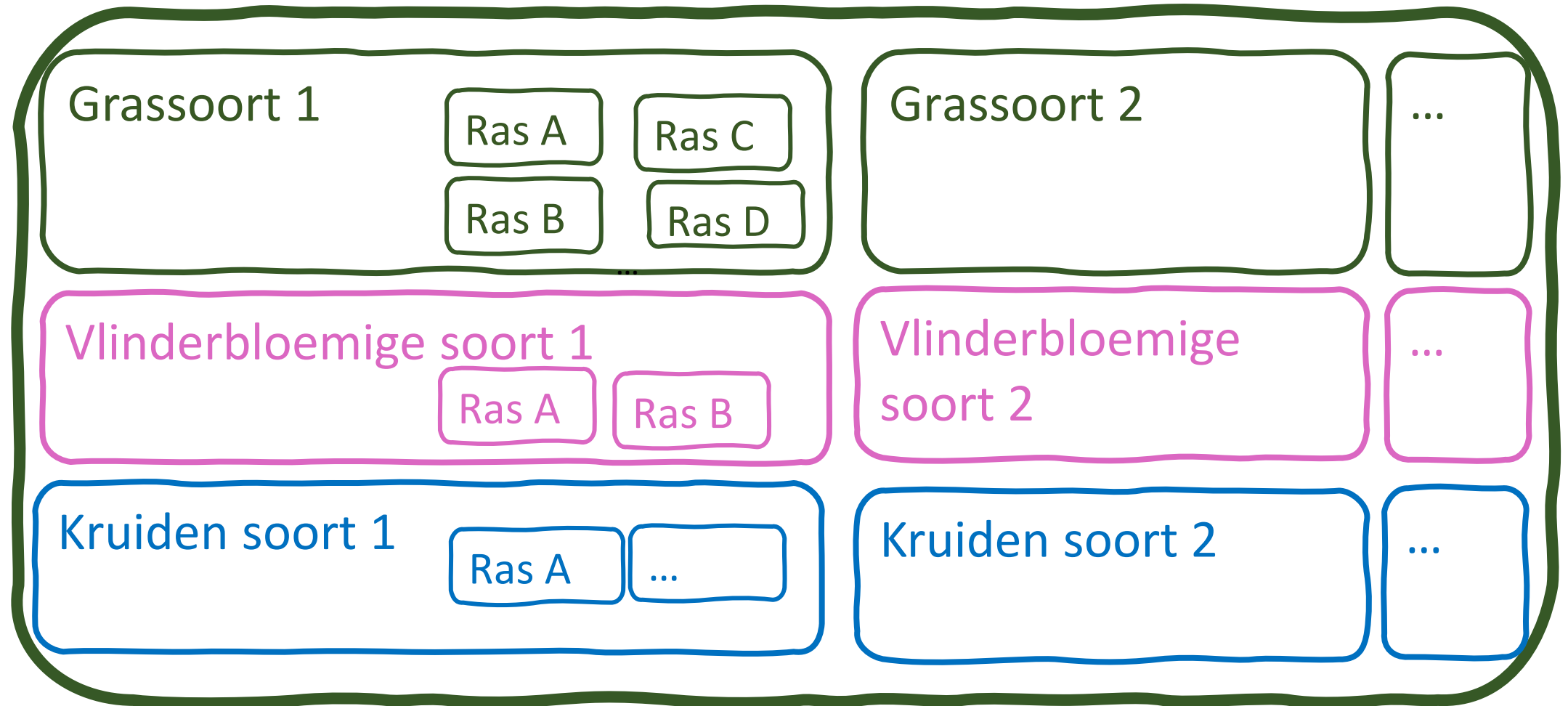
lagere verteerbaarheid
hoog maaien
pH!, eerder zwaardere grondsoort
verdraagt geen natte omstandigheden
enten nodig

vroege zaai september

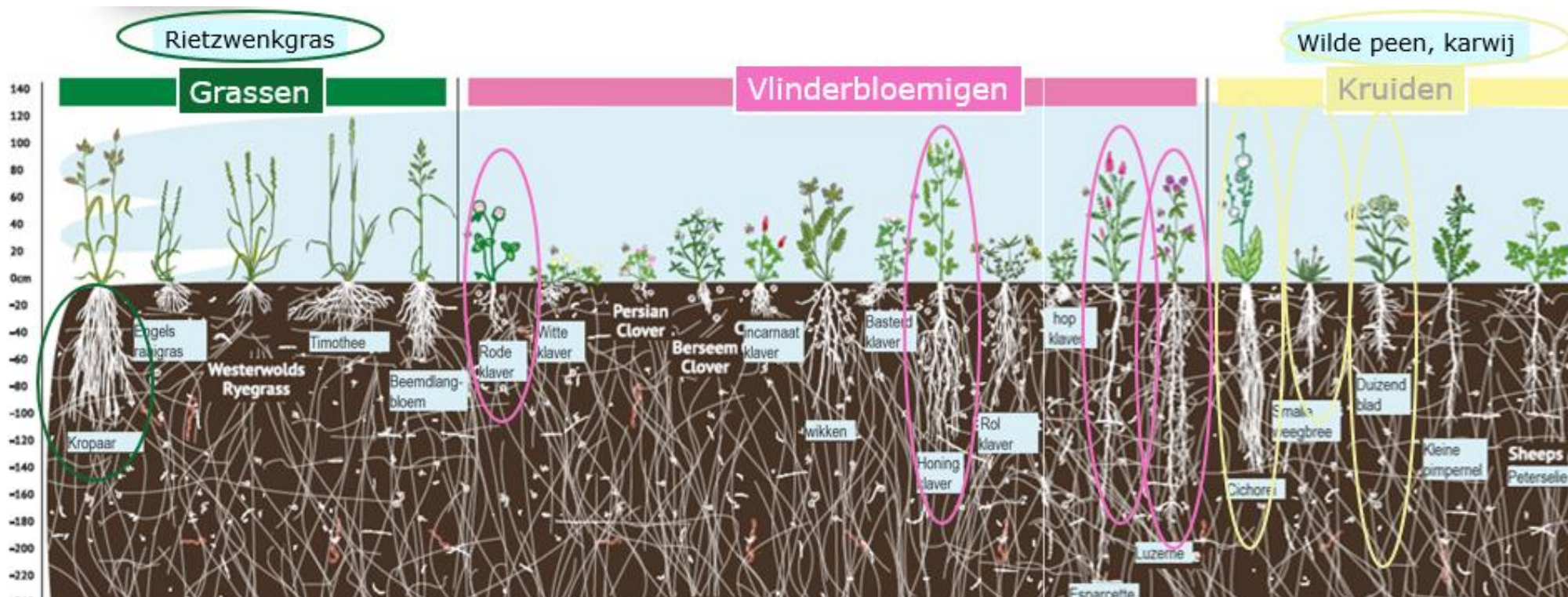

MENGSEL MET KLAVER EN KRUIDEN =PRODUCTIEF KRUIDENRIJK GRASLAND

KRUIDEN

- Mengsels voor productief kruidenrijk grasland bevatten altijd klaver
- Vaak veredelde soorten
- Nog stabielere groeiverloop
- Andere, meer beworteling
 - Beter bestand tegen droogte
 - Halen meer mineralen uit de bodem

KRUIDEN

Smalle weegbree *Plantago lanceolata*

diep en vertakte wortels
droogtetolerant
kan tegen natte omstandigheden
blad smakelijk
verdraagt kort maaien of grazen
betere N-efficientie

staat bekend om anti-
bacteriële werking
meer wateropname,
dunnere urine
bevat looistoffen

nerven evenwijdig

tijdige zaai < 15 okt

KRUIDEN

Chicorei *Cichorium intybus*

droogtetolerant door penwortel
kiemt ook bij droogte
smakelijk blad
rijk aan mineralen

tweejarig
wormonderdrukkend
effect
bevat bitterstoffen

lancetvormig blad
lichtgroene kleur

vroege zaai tot 15 okt

GRASLAND SCHEUREN, VANAF WANNEER?

- Beter uitstellen omwille van

Kostprijs van :

zaaizaad + grondbewerking +
zaai + opbrengstverlies
(1 à 2 snedes)

Afbraak organische stof

Kans op N-uitspoeling

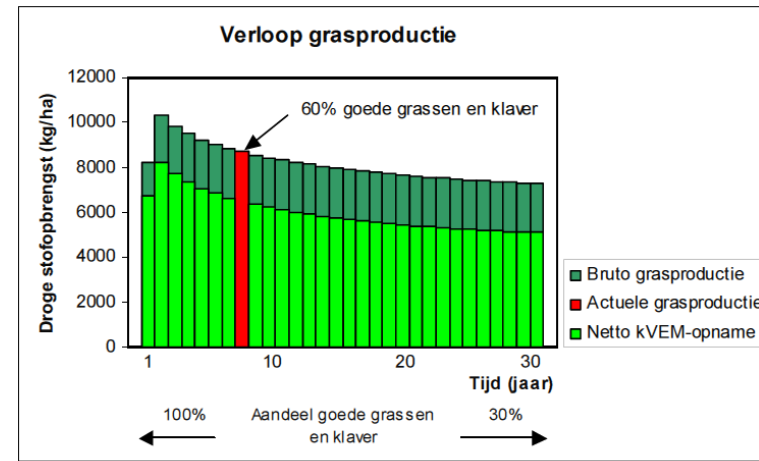
Voorjaar <<< Najaar

Tip: Zaaizaad voor grasland dat je 6 jaar kan aanhouden mag dubbel zoveel kosten als grasland dat na 3 jaar moet gescheurd worden!

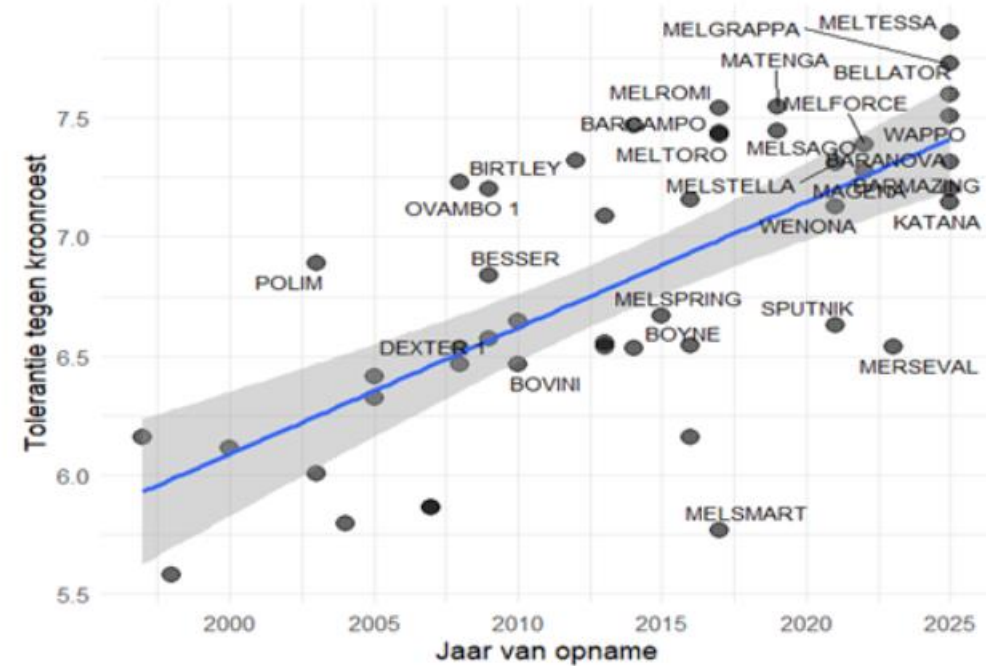
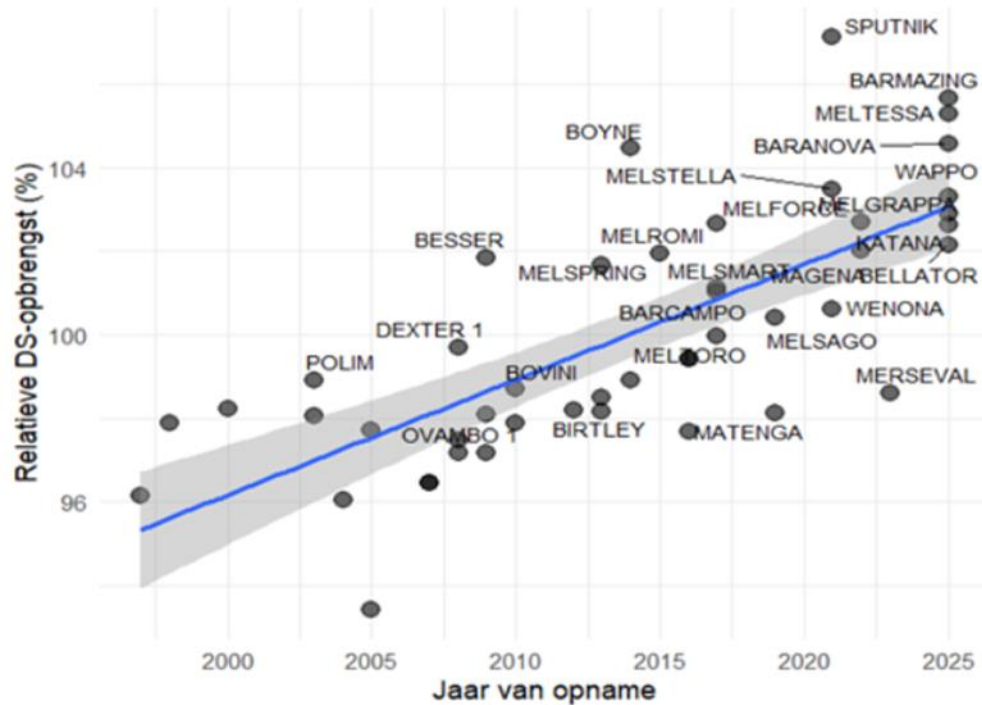
- Wel scheuren omwille van

- Te veel onkruid, slechte grassen
<75% goede grassen = scheuren
- Maakt teeltrotatie bij vb. maïs mogelijk
- Benutten van N bij volgteelt
- Verbetering aan waterhuishouding perceel
- Nieuwe rassen scoren beter

Bruto grasproductie en netto kVEM-opname door melkvee op een droge zandgrond in de loop van tijd bij scheuren in het voorjaar, waarbij het aandeel goede grassen en klaver vermindert. Als voorbeeld is aangegeven hoe uit het aandeel goede grassen en klaver in de bestaande zode de grasproductie afgeleid wordt

NIEUWE RASSEN SCOREN BETER!

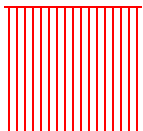
Bron: ILVO rassenonderzoek 2025

Scheur een goede weide niet om er de nieuwste rassen in te zaaien, maar zaai wel steeds de nieuwste rassen

GRASLAND SCHEUREN, WAT MAG?

<https://lv.vlaanderen.be/media/8611/download>

- BG = blijvend grasland > 4 jaar
code BG , scheuren mag tenzij
 - BG grasland scheuren voor andere teelt dan gras = verlies zoogkoepremie
 - **Als** BG referentieareaal -3%
 - Algemeen scheurverbod
 - Herzaaiverplichting
- Erosiegevoelige percelen – paarse percelen
X Niet scheuren tenzij BO of in kader van erosiebesluit
- EKGB = Ecologisch kwetsbaar blijvend grasland

		scheuren	doorzaaien	reliëf wijzigen
EKGB =		X	X	X
EKGB II		X	mag wel	X

- Wetlands of veengebieden
 - Historisch permanente graslanden HPG zie www.geopunt.be
 - Natuurbeheerplan
 - Erfgoedzone zie www.geo.onroenderfgoed.be
- niet omvormen
en/of niet scheuren
en/of vergunningsplicht
en/of toelating

BESLUIT

- Vraag info vooraleer je bestelt: welke soorten, welke rassen
- Kies geschikt mengsel voor bijpassend gebruik
- Ga na of de rassen op de Belgische of Nederlandse rassenlijst staan, beoordeel ze
- Bespaar niet op prijs van zaaizaad, wel op hoeveelheid
- Klaver : meer eiwit, met minder kunstmestinput
- Bij maaigebruik kies voor rode klaver of luzerne
- Droog of nat perceel : rietzwenkgras
- Bewaar mengselnaam + de info op het etiket, evalueer na 4 jaar
- Scheur pas als het nodig is en enkel als het mag